

Svar på fråga 2024/25/982 av Mikael Larsson (C)
Krigsplacering av personal inom lantbruket

Mikael Larsson har frågat mig om jag och regeringen avser att ta några initiativ för att lantbruket ska klassas som samhällsviktig verksamhet så att lantbrukarna kan krigsplacera sin personal.

Det säkerhetspolitiska läget är mycket allvarligt och regeringen genomför nu den största upprustningen av totalförsvaret sedan kalla krigets slut. Totalförsvaret är en angelägenhet för hela samhället. Det innebär att statliga myndigheter, kommuner, regioner och privata företag ansvarar för verksamhet som måste kunna upprätthållas vid höjd beredskap och ytterst krig.

Personalförsörjningen av det civila försvaret är en viktig fråga. I januari i år överlämnades betänkandet Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6), som för närvarande är på remiss. Betänkandet innehåller förslag om krigsplacering, civilplikt och allmän tjänsteplikt. Samtidigt som utredningen pågått har regeringen via s.k. snabbspår delvis

aktiverat civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet. Arbete pågår nu för att utöka civilplikten till fler områden.

Utgångspunkten för personalförsörjningen av det civila försvaret är att de som till vardags är anställda eller uppdragstagare i verksamheter som är viktiga för totalförsvaret, så som exempelvis anställda inom lantbruket, fortsätter sin tjänstgöring under höjd beredskap. Detta förutsatt att de inte är krigsplacerade i det militära försvaret eller med civilplikt. De flesta kommer alltså, även under höjd beredskap, att fortsätta att utföra samma arbetsuppgifter som de utför i fredstid. En registrering hos Totalförsvarets plikt- och prövningsverk är inte en förutsättning för att personalen hos exempelvis ett företag ska kunna tas i anspråk med allmän tjänsteplikt.

Att planera en krigsorganisation och bemanna den är ett planeringsverktyg som det står privata aktörer fritt att använda sig av redan i dag. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram flera olika stöd, som riktar sig till olika typer av aktörer, i arbetet med att planera för en krigsorganisation.

Om en aktör inom näringslivet vill registrera sin personal hos Totalförsvarets plikt- och prövningsverk behövs dock att en central aktör inom totalförsvaret har identifierat att verksamheten är viktig för totalförsvaret. En central aktör inom

totalförsvaret är oftast en sektorsansvarig myndighet eller en beredskapsmyndighet.

Inom beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvatten, där primärproduktionen ingår, pågår arbete med att identifiera totalförsvarsviktig verksamhet. Även personalförsörjningsfrågan är central för hela livsmedelskedjans funktionalitet i kris och ytterst krig och därför en fråga som beredskapssektorn arbetar aktivt med. För att säkerställa kompetens i hela livsmedelskedjan behöver det bli mer attraktivt att verka i branschen. Avgörande för att en bransch ska vara attraktiv är att den också är lönsam, detta är något som regeringen pekat ut som särskilt viktigt i Livsmedelsstrategin 2.0, som regeringen beslutade om den 20 mars.

Sammanfattningsvis: Totalförsvaret är en angelägenhet för hela samhället. Att enskilda näringsidkare tar ansvar för och planerar för hur deras verksamhet kan upprätthållas under höjd beredskap och ytterst krig är avgörande för att stärka förmågan inom området.

Stockholm den 9 april 2025

Carl-Oskar Bohlin

